

Memorandum

Serbokroatisch/Serbo-Croatian

ZA MIROVNU POLITIKU BEZ VOJSKE

Memorandum povodom "350-e godišnjice Vestfalskog mirovnog sporazuma"

I. 1648-1998. Rat i strukture destruktivnih sile nisu prevaziđeni

Pre 350 godina, za pregovaračkim stolom završio se tridesetogodišnji rat sa mirovnim sporazumom između Osnabrück-a i Münstera, podstaknuto iserpljenošću, kao rezultatom strašnih ratnih užasa koji, su trajali decenijama. Ipak Evropa ni u kom smislu nije postala mirnija. Mirovni sporazum je sa jedne strane imao pozitivne efekte, koji su ukazivali na napredak, kao na primer priznavanje tri jednakе veroispovesti. Sa druge strane, označavao je jednostavno fazu u bez-ratnom procesu formiranja nacionalnih država i vojske, koja je blisko povezana sa ovima. U 20-tom veku evropski ratovi su izrasli u svetske ratove. U 2-om svetskom ratu, veza između nacionalizma i rasizma je kulminirala u totalnom ratu i masovnim ubistvima dotad nepoznatih razmera.

Mir nije postignut pobedom nad Hitlerovom Nemačkom. Tokom hladnog rata, trka u nuklearnom naoružavanju je skoro dovela čovečanstvo do samoubištenja. Nama još uvek prete stare i nove nuklearne sile i oružja koja one poseduju. Bezbroj ljudi umire u ratovima čak i danas, posle završetka hladnog rata. Žrtve su uglavnom civilni, stari i bolesni, žene i deca. Cenu nacionalističke i vojne megalomanije mnogi plaćaju izgnanstvom i bekstvom, siromaštvom, pa čak i smrću od gladi. Kada oni koji dolaze iz "mirnih" regija našeg kontinenta i traže utočište od proganjivanja, mučenja i rata, često umesto toga naidju na nasilje u društvu, ksenofobiju i rasizam kao i isključenje i deportaciju.

Postoji mnogo motiva i pokretačkih snaga u pozadini rata. Da bismo spričili buduće ratove, prvo je neophodno da upoznamo sve uzroke rata i da se javnost pozabavi sa tim problemima. Ipak, najveću odgovornost za damašnje ratove i bedu koja ide uz njih, u svim delovima sveta, snose bogate industrijalizovane, demokratske, ustavne države, koje su samo naizgled mirovne. Njihova želja za moć i profit, umnožava i stalno pogoršava nepravedne strukture u svetskoj ekonomiji, čija pravila određuje neograničen kapitalizam. Jaz između bogatih i siromašnih zemalja se produbljuje, dovodi do sve veće spremnosti da se koristi nasilje u svetu kojim upravlja pohlepa i želja za profitom. Opsesija nauke i industrije za tehnokratskim dostignućima, dovodi do prodaje ubojitih objekata kada se zapošljavaju vojne snage.

Korišćenje svih obieka ne samo da donosi dobre rezultate, već i pomaže u stvaranju mira.

civilne načine rešavanja konflikata. S jedne strane, ova mogućnost nije dovoljno iskorišćena a s druge strane ona je potkopana snagama starog načina razmišljanja na vojne načine. Utnesto ujedinjenja u Istočnoj Evropi u cilju borbe protiv siromaštva i nezaposlenosti, poboljšavanja okoline i davanja nade ljudima uz pomoć drastičnog smanjenja vojnog potencijala, NATO je bio uspešan u ispunjenju svojih interesa da se širi prema istoku. Ovo slabi mirovne i demokratske sile, i to ne samo u Rusiji.

Utnesto uspostavljanja sistetna civilnog rešavanja konflikata i jačanja UN i OSCE, industrijske nacije Severa su uspeli da legitimizuju svoje programe ponovnog naoružavanja. Ovaj cilj zadovoljava izjava da je pretinja prema sigurnosti u svim varijacijama očevidna, kao i stvaranje zamenljivog protivničkog imidža, za šta je najbolji današnji primer Islam. Čak se i humanitarni ciljevi koriste kao izgovor za legitimizaciju vojne intervencije, tako se zloupotrebljava osećanje pravde i saosećanje mnogih ljudi.

Dok se "Tvrđava Evropa" vojno izolira, trupe za hitnu intervenciju i sile za križna reagovanja treba da "brane" globalne interese industrijskih sila i, na primer, da "štite" prirodne izvore ili da ih silama obezbede. Pokušaj, da se Zapadno Evropska Unija stavi u jezgro vojno-orientisane spoljne politike Evropske Unije, je korak u pogrešnom pravcu. "Tvrđava Evropa" bila bi fatalni ishod u dobu izgradnje nacionalnih država, koja je počela sa mirovnim sporazumom Vestfalije. Sada Evropa ima odgovornost da kreće novim putevima u mirovnoj politici. Došlo je vreme da se rat zauvek iskoreni.

II. Pacifizam- od ideje do ostvarivanja

Mirovni cilj sveta u kom ne nema rata je u interesu svih ljudi na svetu. Način da se ovaj cilj postigne je konstantni razvoj civilnih načina rešavanja konflikata kako u teoriji, tako i u praksi. U isto vreme, mi agitujemo za neprekidan proces razoružavanja sve dok se vojska potpuno ne ukloni. U prošlosti, istaknute ličnosti iz politike, kulture i nauke su se pridružili milionima drugih iz političkih i društvenih pokreta da bi se suprotstavili padu društva u varvarizam militarizma. Bertha von Suttner, Lav Tolstoj, Mahatma Gandi, Martin Luter King, Bertrand Russell, Romain Rolland, Albert Einstein, Albert Schweitzer, Alva Myrdal, Petra Kelly i Robert Jungk pripadaju ovima. Osećamo da smo privrženi ovoj tradiciji, koji doseže do "Rasprave o večnom miru" od Imanguela Kanta.

Ubedjeni smo,

- da u ovom dobu u kome budućnost čovečanstva zavisi, više nego ikada, od soldarnosti koja se bazira na jednakosti, vojno naoružane nacionalne države i vojni savezi predstavljaju anahronizam.
- da vlade nemaju prava da navedu muškarce, žene i decu na ubijanje, ni da ih obučavaju za ovaj cilj. Nema značaja činjenica da li je vojska regrutovana ili profesionalna.
- da je vojna služba nehumana i pogrešna zato što je to uvreda ljudskog samoopredeljivanja, kao što je i ropstvo.
- da se privredni, društveni i ekološki problemi koji prete budućnosti čovečanstva ne mogu rešiti na vojne načine. Ovi ih samo pogoršavaju.
- da mi, na svakom nivou, treba da uvežbamo i naučimo da budemo nenasilna kultura, zato što jedino to predstavlja osnovu jednog humanog sveta.
- da metodi koji su primenjeni u izvršavanju konflikata moraju odgovarati željenim ciljevima:

korake prema mirovnoj politici. Medju ove se mogu ubrojiti sporazumi, ugovori i dogovori o ratne užase i koji su prvi put doveli u pitanje legalnost ratova. U ovom kontekstu vredno je spomenuti fondacije Lige Nacija i UN, progonstvo agresivnih ratova, zabranu da se koriste naročito nehumana oružja ili osnivanje OSCE. U 1996. godini Medjunarodni Sud je objavio da je pretinja i korišćenje nuklearnih oružja protivrečan medjunarodnom zakonu. U 1997. god. je kampanja protiv nagaznih mina dobila Nobelovu nagradu za Mir. Posle ovoga, sto država su se obavezali na konferenciji u Otavi za poništavanje anti-personalnih mina.

U ovaj razvoj su bili uključeni i protesti i otpor koji su pružili nekoliko socijalnih grupa prema ratu i vojsci tokom ovog veka. Antiratni pokreti u dvadesetim, iskorišćavanje prava da se odbije bilo koja vojna služba, ekumenski pokret crkava protiv rata, pokret protiv nuklearnih oružja u 50-tim i 60-tim i mirovni pokret u 80-tim god. su vredni spomenea, kao što su i mnoge forme protesta, civilnih neposlušnosti i nenasilnog otpora sve do današnjeg dana. Tu bi se još moglo dodati i aktivnosti ne-parlamentarnih grupa, od kojih su neki naročito jaki u zastupanju nenasilnih načina u rešavanju konflikata, i u osnivanju mirovnih civilnih službi.

Katastrofalni ratovi ovog veka se mogu uporediti sa primerima nove vrste mirovne politike:

- Mahatma Gandhi i Martin L. King su dokazali moć nenasilnosti uz pomoć ubedljivih akcija i strategija
- Nenasilna civilna prava i pokreti za ljudska prava su znatno doprineli činjenici da su pokreti u Istočnoj Evropi i Istočnoj Centralnoj Evropi i uopšte bili toliko beskrvni kao što su bili.
- Pobeda nad politikom apartheid-a u Južnoj Africi je pozitivan primer uzajamnog delovanja spoljnog ekonomskog bojkota i unutrašnje masovne civilne akcije za pravdu, koja je bila kombinovana sa sklonosću za pregovaranja, što je naročito utelovljeno u ličnosti Nelsona Mandele.

Ponovno odavanje vojnom nasilju - naročito posle pobede nad bipolarnim svetom - ne opovrgava mirovnu politiku, već dokazuje i jaču njenu hitnost. Konflicti, kao oni na Balkanu, moraju se zaustaviti pre nego što izrastu u ratove. Ako Velike Sile nisu u mogućnosti da ovo urade i vojno intervenišu da bi "sprečili genocid", oni dokumentuju neuspeh svoje politike. To nije pacifizam, već neslaganje njihovih zahteva koji favorizuju ratove i pokolje koji liče na ratove.

Pacifizam deluje u cilju da se ljudi ne navikavaju na nasilje. On se suprotstavlja nasilju, prekida ga i oslobadja prema novim perspektivama akcije. On trajno oslobadja ogromna sredstva i znatno doprinosi da se prevaziđe siromaštvo, ukloni globalna nejednakost i nejednakost unutar društva, i da se izgradi trajan svetski privredni red koja se bazira na solidarnosti.

Stoga je pacifizam takodje važan za regeneraciju i zaštitu okoline. Mir sa prirodom i mir medju ljudima su nužni i potpomažu jedan drugog.

III. Perspektive mirovnih akcija

Cilj pacifizma nije samo ukidanje ratova i otkrivanje njihovih uzroka. Pacifizam takodje želi da razvije kulturu mira uz pomoć edukacije o miru. Ovo znači da svi ljudi treba da bez uslova priznaju svačije pravo na život i da se bore za jednakе mogućnosti Severa i Juga, sadašnje

upravljanje na svim nivoima može doprineti ojačanju mirovne kulture.

Jedan važan vid ove kulture mira je civilni menadžment konflikata, koji kao prvo i najvažnije apeluje na osećaj odgovornosti svih zaraćenih strana. Međutim, civilni menadžment konflikata takođe znači i intervenciju na civilne načine i tokom i posle izbijanja agresije. Ovo obuhvata preventivne mere za rešavanje konflikata, korake u sprečavanju izbijanja, kao što su službe postredovanja, embargo oružja, ekonomske sankcije koji su upućeni prema specifičnim ciljevitima, javne intervencije medija, podršku civilnim opozicionim grupama, deserterima i izbeglicama, podstrek na mirovna rešenja i na rad ka pomirenju, privrednu pomoć i obnovu, zdravstveno i društveno snabdevanje žrtava rata itd.

Oblik politike koja preovladava danas odbija da dopusti nužne promene u mišljenju i akcijama, uglavnom zato što nisu sposobni ili neće da zameni svet bea oružja. Mi nećemo sebi dopustiti da skrenemo s našeg puta zbog ovoga. Kosta Rika je dokaz da država može da opstane bez vojske i da pozitivno deluje ka miru.

Pozivamo Evropske i medjunarodne pokrete za mir da se intenzivije nego pre, umrežavaju, da organizuju zajedničke kampanje (na primer protiv nagaznih mina i lakih oružja, za fond mirovnog poreza, za Evropu bez vojske...) i da razviju generalni koncept civilnih načina za rešavanje konflikata u teoriji i praksi, kao perspektivu za 21. vek.

Pozivamo ljudе da protestuju i da se uključe u akcije civilnih nemira i to na mestima gde se prave oružja, gde se vode ratovi, gde se izlaže vojna optrema i gde se vjima trguje na medjunarodnim vašarima trgovine.

Pozivamo mlade da odbiju vojnu službu i službu u profesionalnoj vojsci.

Pozivamo svakoga da odbije da učestvuje u vojnim projektima, bilo da su oni privredne, naučne ili političke prirode, i da umesto toga zahtevaju preobraćaj vojnih proizvoda u civilne i uvodjenje mirovnih studija u škole i osnivanje nastavnog plana za mirovnu edukaciju i mirovno istraživanje na univerzitetima.

Osporavamo prava svih vlada, da tvrde da, su vojni metodi i sredstva legitimna u obezbedjenju mira.

Obraćamo se parlamentima svih Evropskih zemalja, Evropskom Parlamentu, OSCE i UN i zahtevamo da se počnu pripreme za uspostavljanje mirovne politike bez vojske. Podržavamo poziv svih nosilaca Nobelove nagrade za Mir, da se prva decenija 21. veka proglaši decenijom nenasilja i predlažemo, kao prvi korak:

- napuštanje intervencionističkih ciljeva novog NATO-a, Zapadno Evropske Unije i EU
- početak ukidanja vojnih saveza
- nastavak razoružanja nuklearnih oružja u Evropi i u svetu, sve dok se totalno ne uklone-bazirano na Izveštaju Medjunarodnog Suda od 08.07.1996.
- ukidanje trgovine oružjem i stvaranje agencija za sistematsko transformiranje vojnih ustanova i ratnih oprema
- podržavanje inicijativa za stvaranje demilitarizovanih zona bez saveza
- kao prvi korak prema ukidanju vojske, ukidanje regrutovanja i zaštitu onih koji odbiju vojnu

poreza, koji bi inače išao u vojne svrhe daju u fond za finansiranje mirovne politike bez vojske

- stalnu redukciju vojnih trošova u Evropskim zemljama sve dok se vojske ne ukinu, da bi se UN-ova i OSCE-ova sredstva mirovne politike mogli finansirati i proširivati
- podršku zajedničkim, medju-graničnim, ekološkim, socijalnim i kulturnim projektima sa ciljem da ljudi steknu iskustvo o kulturi mira i harmoničnog , zajedničkog življenja
- jačanje političke nezavisnosti UN i OSCE kroz demokratične reforme i njihova zaštita od instrumentalizacije
- stvaranje civilnog Mirovnog veća koji bi obuhvatio ne-državne mirovne organizacije i organizacije ljudskih prava, posebno za UN i posebno za OSCE, da bi koordinirali sve svoje aktivnosti civilnog rešavanja konflikata, međunarodno i u Evropi
- idejnu i finansijsku podršku za civilno rešavanje konflikata i za osnivanje Evropskih i međunarodnih civilnih mirovnih službi

Zbog svoje istorije ratova, Evropa mora učiniti prvi korak na putu ka mirovnoj politici bez vojske.

FORMULIRALA I JEDNOGLASNO PRIHVATILA 9. JANUARA 1998. GÖD. U OSNABRÜCK-U NEMAČKI ODBOR ZA PRIPREMANJE "PERSPEKTIVE MIROVNIH AKCIJA" NA EVROPSKOM MIROVNOM KONGRESU 1998.

Članovi Nemačkog odbora za pripremanje: Dieter Bricke (Mirovni ekspert- Savez 90/ Zeleni, Bavaria), Volker Böge (Komitet za osnovna prava i demokratiju), Werner Dierlamm (Živeti bez oružja), Lühr Henken (Član, Savez 90/ Zeleni, Hamburg), Mohssen Massarrat (Osnabrück inicijativa za mir), Otto Meyer (Namesništvo protestantskih studenata), Joachim Schramm (DFG-VK), Martin Singe (Komitet za osnovna prava i demokratiju), Detlef Thierig (DFG-VK), Jürgen Trittmann (Forma za civilnu mirovnu službu), Roland Vogt (Član upravnog odbora. Savez 90/Zeleni, Brandenburg), Thomas Wagner (Pax Christi).

ZAŠTO JE OVAJ DOKUMENT NAPISAN, KAKO JE NASTAO I KAKO SE MOŽE KORIŠTITI

Nacrt ovog memoranduma je pripremljen za Evropski mirovni kongres, koji će se održati u Osnabrück-u krajem maja 1998. god., povodom 350. godišnjice Vestfalskog mirovnog sporazuma, gde treba da predstavlja deklaraciju principa za politiku bez vojske, sa kojim treba što više ljudi da se identificuje.

Ovaj memorandum bi trebalo da pomogne da se Evropski i međunarodni pokreti za mir udruže, da pojača njihovu sposobnost da rade za mirovne perspektive i posle kongresa i da stvori jaku osnovu za zajedničke, medju-granične akcije i kampanje.

Memorandum treba da predstavlja novi podstrek za mirovne grupe u pojedinim zemljama da formuliraju svoje deklaracije koji će biti podešeni pojedinim specifičnim situacijama.

Ovaj dokument pokazuje 14 meseci dugog procesa razmatranja. Nekoliko nacrtova su bila

...na, odbačena i prerađivana. Mnogo ljudi i mirovnih organizacija su intenzivno razmatravali u razmatranju posle publikacije nacrtu na engleskom i nemačkom jeziku,

...ne uključujući predloge za poljoprivredu, naročito
...i mogućnosti za žene.

oni koji se ne

...i klijenčeve predloge u dokument. U
Autori ovog dokumenta su raznoliki i predstavljaju široku osnovu. Uskoro će biti prevedeno
ovom pogledu, krajnji nastavak ovog dokumenta će učesnici Osnabrück Kongresa
i kružice na što više Evropskih jezika. Autori će učestvovati za razmatranje na kongresnim
mogu identifikovati sa ovom pripremom. Posledi u dokumentu i izvan njega, su neophodni za
radnim grupama, koja od navedenih aktivnosti
delovanje prema mirovnoj politici bez vojske.

...znanje svakoj organizaciji i svakom
Posle kongresa, memorandum će se staviti na raspolaganje konferencije za povratne
pojedincu radi potpisivanja. Međutim, autori mole pre odluke da se ne iskoristi u politici.
informacije i predloge kako bi dokument bio što potpuniji i uspešniji.

European Peace Congress Osnabrück '98, Postfach 4124, D-49031 Osnabrück, Tel. +49-541-
260650, Fax+49-541-260-680